

بهره‌وری از میراث‌های فرهنگی و باستان‌شناسی در کشورهای اروپایی

دکتر الیاس صفاران*

پیکیده :

بهره‌وری، این واژه یا مقوله پرآز و رمز، هر طور و به هر زبانی که تعریف شود، آینه روشنی است که شایستگی‌ها و شادایی‌ها و بوییش‌ها، منش‌ها و بینش‌ها، و رشادت‌ها و همت‌ها را می‌نمایند... (۱). هر چند بهره‌وری بعدها مختلف و فراوان دارد اما «تعریف رایج بهره‌وری به آینه بی‌قواره‌ای می‌ماند که همه شکوه و جلال این مقوله پر معنا را در بعد اقتصادی آن خلاصه می‌کند. البته، انتظار دیگری هم نیست؛ چرا که این تعریف از جایی آمده است که جز زبان منفعت اقتصادی را نمی‌شناسد و جز با این زبان ابتردیالوگ نمی‌کند» (۲). متأسفانه این تعریف تأثیرات ناقص‌زبانی را هم در جوامع داشته است، بگونه‌ای که در این تیپ جوامع، بهره‌وری را صرفاً در مسائل اقتصادی و مراکز صنعتی و تولیدی قابل‌اجراء یا عملی می‌دانند.

در حالی که در فرهنگ متعارف، بهره‌وری، گزینش و پرداختن به کارهای مهم را به معنای اثر بخشی گرفته‌اند و می‌گویند که بهره‌وری، تلفیقی از کارآیی و اثر بخشی است. با این وجه حرکت بهره‌وری در تمامی زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و غیره... ریشه می‌دواند و باعث اصلاح، بهره‌مندی درست، یا بهره‌وری جامع و کامل تمامی امور می‌شود. به همین دلیل در کشورمان مشاهده می‌گردد در یکی از زمینه‌هایی که حرکت بهره‌وری در آن حوزه بخوبی مسورد انجام گرفته است، در زمینه علوم باستانی یا حوزه موارث فرهنگی میباید. زمینه و بستری که سایر

کشورها، موفقیت‌های چشمگیری در آن راستا داشته و دارند. در این مقاله نیز تلاش می‌شود برای اولین بار به طور عملی به این مسئله پرداخته شود تا مورد توجه جامعه، دست‌اندرکاران و مسئولین مربوطه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: بهره‌وری (Productivity or productivité) - میراث‌های فرهنگی (Biens culturels علوم باستانی (Secince de L' Antiquité) باستان‌شناسی (Archéologie) - میراث فرهنگی و طبیعی (patrimone culturel et Naturel)

مقدمه

اخیراً در کشورمان مشاهده می‌کنیم که توجه و حرکت بسیار مثبتی در سطح مسئولین، مراکز علمی، جامعه و مردم برای بهره‌وری مناسب از امکانات، سرمایه‌های اقتصادی، تولیدی، خدماتی، فرهنگی و غیره انجام می‌گیرد، که خوشبختانه حداقل نتایج آن، اصلاحات کمی و کیفی و بهره‌مندی هر چه بیشتر، بهتر و متقابل بین بخش‌های مختلف تولیدی، اقتصادی، اجتماعی، خدماتی و ... با مردم می‌باشد.

به همین علت در یک چنین برنامه ارزشمندی، ارائه و بیان راهکارهای علمی و عملی جهت توسعه حرکت بهره‌وری در مسائل مختلف کشورمان، از جمله در زمینه باستان‌شناسی، علوم باستانی و میراث‌های فرهنگی ضروری است، و علت این نیاز از آنجا ناشی می‌شود که، سایر کشورها با بهره‌وری از میراث‌های فرهنگی آثار باستانی خود، چندین برابر درآمد نفت ایران استفاده مادی یا سود برده‌اند. یعنی اگر در سراسر سال ۱۹۹۹ درآمد نفتی ایران برابر ۱۲ میلیارد دلار بوده است در همان سال کشور ترکیه حدود هشت میلیارد دلار درآمد، حاصل از بهره‌وری میراث‌های فرهنگی و باستانی خود را داشته است (۳) و کشور فرانسه در همین زمینه از آثار باستانی اش، ۷۰۰ میلیارد فرانک (۱۲۸ میلیارد دلار) معادل ۹/۴ درصد تولید ناخالص ملی خود، بهره‌وری داشته است (۴). در همین راستا در این مقاله به عنوان الگو و نمونه حرکت بهره‌وری از بین کشورهای اروپایی به بحث درباره کشورهای فرانسه و انگلستان پرداخته است. امیدواریم با استفاده از تجربیات حرکت بهره‌وری سایر کشورها در زمینه باستان‌شناسی

، علوم باستانی و موارث فرهنگی بتوانیم در بهره ور نمودن هر چه بیشتر این بخش و حوزه ارزشمند کشورمان قدم‌های مثبتی برداریم و توجه اساتید و محققان مراکز علمی و دانشگاه‌ها را نیز برای کمک به این موضوع جلب نمائیم.

آثار باستانی و موارث فرهنگی چیست؟

در بحث بهره وری از آثار باستانی و میراث فرهنگی (۵) به تعریف چند اصطلاح نیازمندیم تا زمینه بحث را فراهم کند.

۱- آثار باستانی: عبارت «آثار باستانی» اصطلاح متداولی است در میان مجموعه آنچه از گذشته به دست ما رسیده است، اعم از اینکه مربوط به گذشته‌های دور (دوران پیش از تاریخ) و یا گذشته نزدیک باشد و در قالب هر چیزی که مبین تحولات تاریخی باشد. در یک اثر باستانی دو چیز مورد توجه قرار می‌گیرد: الف. اهمیت اثر از نظر مواد و عناصر تشکیل دهنده آن.

ب. اهمیت اثر از نظر تاریخی - هنری و آنچه مربوط به ارزش آن اثر می‌شود. آثار باستانی شامل میراث‌های فرهنگی و ثروت فرهنگی است. آن قسمت از اثر تاریخی که بیانگر ارزش آن است اعم از ارزش هنری، تاریخی، عملکردی و غیره عنوان میراث فرهنگی پیدا می‌کند.

۲- میراث فرهنگی: میراث فرهنگی ممکن است مربوط به حال باشد و یا مربوط به گذشته که با آثار باستانی ارتباط پیدا می‌کند. برخی معتقدند که بین میراث فرهنگی و اثر باستانی رابطه عموم و خصوص من وجه برقرار است (بعضی میراث فرهنگی اثر باستانی است و بعضی از آنها اثر باستانی نیست و بعضی از آثار باستانی میراث فرهنگی است) و حال این که اگر دقت کنیم هر اثر باستانی میراث فرهنگی خواهد بود و به عبارتی رابطه بین آنها عموم و خصوص مطلق است.

۳- ثروت های فرهنگی: آن قسمت از میراث فرهنگی که در عین ارزش فرهنگی،

ارزش اقتصادی نیز داشته باشد، «ثروت فرهنگی» نامیده می‌شود.

میراث‌های فرهنگی به دو قسمت تقسیم می‌شود:

الف: آثار منقول، شامل تمام اشیاء تاریخی منقول و کارهای دستی ظریف و تزئینی مانند نقاشی، کتاب، یافته‌های باستان‌شناسی و امثال آنها می‌باشد که باید جهت انتقال به آینده و استفاده‌های لازم در موارد مختلفه مورد حفاظت قرار گیرد و بعنوان اشیاء موزه‌ای نیز معرفی می‌شود.

ب: آثار غیر منقول (بناها) و تزئینات وابسته به آنها، که اغلب در ارتباط با محیط خود هستند و به دلایل مختلف تاریخی، هنری، علمی، مذهبی، اجتماعی و غیره مورد حفاظت قرار می‌گیرد.

ارزش مشخصی که در میراث فرهنگی وجود دارد باید شناخته شود. ارزش‌ها یا ارزش فرهنگی است و یا کاربردی - ارزش‌های فرهنگی شامل ارزش‌های تاریخی، باستان‌شناسی، معماری، شهرسازی و غیره می‌باشد و ارزش‌های کاربردی شامل ارزش‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، عملکردی و امثال آنها می‌باشد. معمولاً با آثار منقول در مقایسه با معماری مشکل ارزشی آسان‌تر حل می‌شود.

سه واژه آثار باستانی، میراث‌های فرهنگی و ثروت‌های فرهنگی در ارتباط با یکدیگر قضاوت‌ها و ارزیابی‌ها را از حالت خاص بیرون آورده و در محیط گسترده‌تری مطرح می‌کند و در نتیجه قابل مطالعه و بررسی واقع می‌شود (۶).

امید می‌رود با این توضیحات آشنایی کلی و مقدماتی با موضوع مورد بحث حاصل شده باشد، چرا که ذکر جزئیات فنی بحث، طولانی و گسترده خواهد بود. لذا پژوهشگران و محققان علاقمند در این زمینه، به منابع تخصصی جدول زیر مراجعه نمایند.

جدول شماره ۱ «برخی منابع تخصصی در خصوص مواریت فرهنگی، باستانی و طبیعی»

Patrimoine naturel / patrimoine culturel

Définitions; Problématiques

Apologie du périssable, sous la dir. de Robert Dulau, Rodez, éditions du Rouergue, 1991, 336 p.

Choay, Françoise, L'Allégorie du patrimoine, Paris, éditions du Seuil, 1992, 279P.

Heritage interpretation, Ed. by David Uzzell. Volume 1: The natural and built environment. Volume 2: The visitor experience, London, Belhaven Press, 1989, 237 p. et 222 p.

Leniaud, Jean - Michel, L'Utopie française: essai sur le patrimoine, Paris, éditions Menagés, 1992-180 p.

Montgolfier, Jean (de) et Natali, Jean - Marc, Le Patrimoine du futur: approche pour une gestion patrimoniale des ressources naturelles, Paris, Economica, 1987, 248 p.

«Le patrimoine» in Les Lieux de mémoire, sous la dir. De Pierre Nora. Vol . 2 :La Nation, Paris, Gallimard, 1986, p. 405-649.

«Le patrimoine» in Mémoires comparées, Le Débat, Paris, n° 78, 1994, p. 116-191.

Patrimoine et société contemporaine, actes du colloque de la Direction du patrimoine, Paris, Cité des sciences et de l'industrie, octobre 1987, Paris, Direction du patrimoine, 1987, 153 p.

Patrimoines en Folie, sous la dir. De Henri Pierre Jeudy, Paris, éditions de la Maison des sciences de l'homme, 1990. 297 p.

(Collection . «Ethnologie de la France» , 5).

Poulot, Dominique, «Le sens du patrimoine : hier et aujourd, hui» . (note critique) in Mondes de l'art, annales, économies, sociétés, civilisations, Paris, V. 48. N 6, 1993, p. 1601 –1613.

Regards sur le patrimoine, Paris, Réunion des musées nationaux, 1992, 254 p., ill . (Collection . «Enjeux – culture».).

پس از تعاریف فوق، اینک به بخش‌هایی از ابعاد و وجوه مختلف بهره‌وری سایر کشورها در زمینه علوم باستانی و موارث فرهنگی می‌پردازیم که در این رابطه حرکت بسیار مثبتی انجام داده و قدم‌های خوبی را برداشته‌اند.

وجوه مختلف بهره‌وری سایر کشورها از موارث باستانی و فرهنگی

۱- بهره‌وری علمی و فرهنگی

بهترین و مهم‌ترین جنبه‌های بهره‌وری که بعضی از کشورها از موارث باستانی و فرهنگی خود داشته‌اند بهره‌وری علمی و فرهنگی می‌باشد. و در این راستا بطور مستقیم و بی‌واسطه تمامی موارث علمی و فرهنگی را که از پیشینیان دریافت نموده‌اند همراه با آنچه که خود نیز بر آن افزوده‌اند برای فرزندان خود یا نسل‌های بعد، بنحوی شایسته به ارث گذاشته‌اند. دامنه این کار آنقدر وسیع است که مثل آن است که در تمامی زمینه‌های علمی و فرهنگی و غیره کتاب‌هایی مناسب را با تمامی جزئیات مربوطه برای راهنمایی و استفاده آماده گذاشته‌اند، مانند: اشیاء گوناگون فنی، کاربردی، بهداشتی و پزشکی، آثار معیشتی، مصرفی، هنری، وسائل زندگی و اسکان. همچنین فرهنگ

Culture و زبان Language که هر قوم و ملتی فرهنگ و زبان ویژه خود را دارد. دامنه صفحات کتب باقیمانده برای بهره‌وری از لحاظ سطح، حجم و مقدار نامحدود است، بگونه‌ای که شهرها، شهرک‌ها و روستاهای بزرگ و کوچک باقیمانده از گذشتگان، هر کدام جزئی از آن صفحات هستند. بعبارت دیگر یک عبادتگاه (مسجد - کلیسا - صومعه)، یک سایت باستانی یا خیلی ساده‌تر، حتی محل لباسشویی یک خانه قدیمی، یک سنت خاص و ویژه هر یک فصل‌هایی از این کتاب می‌باشند که اگر بخواهیم فهرست مطالب آنرا بخوانیم یا بنویسیم تقریباً نامحدود است.

همچنین بهره‌وری علمی و فرهنگی برخی از این آثار، بین‌المللی بوده و جزء میراث جهانی «Patrimoine mondial» محسوب می‌شوند و مالکیت عمومی آنها به همه انسان‌های کره خاکی تعلق دارد که در قالب آثار تاریخی، پارک‌ها یا محوطه‌های زیبای طبیعی دسته‌بندی می‌شوند. در همین رابطه، مثلاً «Mont - Saint - Michel» در فرانسه، جز این دسته از آثار به حساب می‌آید همین‌طور «دیوار بزرگ چین» یا «Grand Canyon» در ایالات متحده آمریکا و غیره (۷).

سیستم استفاده علمی و فرهنگی از این موارث بمانند بزرگترین، آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های آموزشی به «روش باز» می‌باشد که بدون هیچگونه محدودیتی درسهای لازم را در شاخه‌های مختلف علوم تجربی، فنی و انسانی به فراگیران خود ارائه می‌دهند.

برای آگاهی از روند رو به افزایش بهره‌گیری علمی و فرهنگی این موارث به آمار جدول شماره ۲ که در رابطه با شهر پاریس می‌باشد توجه نمایید:

جدول شماره ۲ - آمار استفاده کنندگان از برخی آثار فرهنگی و تاریخی موجود در پاریس		
[بدون اینکه ورودیهای رایگان در آمار محاسبه شود] (۸).		
تعداد افراد	سال مورد استفاده	اسامی آثار فرهنگی و تاریخی و گنجینه‌ها
8/130/000/-	1991	Centre Pompidou

5/442/000/-	1991	Tour Eiffel
3/510/000/-	1991	Louvre
2/451/000/-	//	Versailles
1/858/000/-	//	Orsay
1/621/000/-	//	Cité des Sciences
943/000/-	1990	Parc Zoologique
906/000/-	1990	Musée de L'Armée (avec ses annex)
885/000/-	//	National Art moderen
660/000/-	//	Palais de la Découverte
606/000/-	//	Musée Grévin
581/000/-	1989	Set Chapelle
571/000/-	//	Arc de Triomphe
500/000/-	//	Jardin des Plantes
430/000/-	//	Musée Rodin
361/000/-	//	Triasons
334/000/-	1990	Musée Picasso
316/000/-	//	Musée de L'homme
306/000/-	//	Tours de Notre -Dame
264/000/-	//	Orangerie
239/000/-	//	Conciergerie
224/000/-	//	Musée municipal d'Art moderne
212/000/-	1989	Musée de la Marine
162/000/-	//	Musée Carnavalet

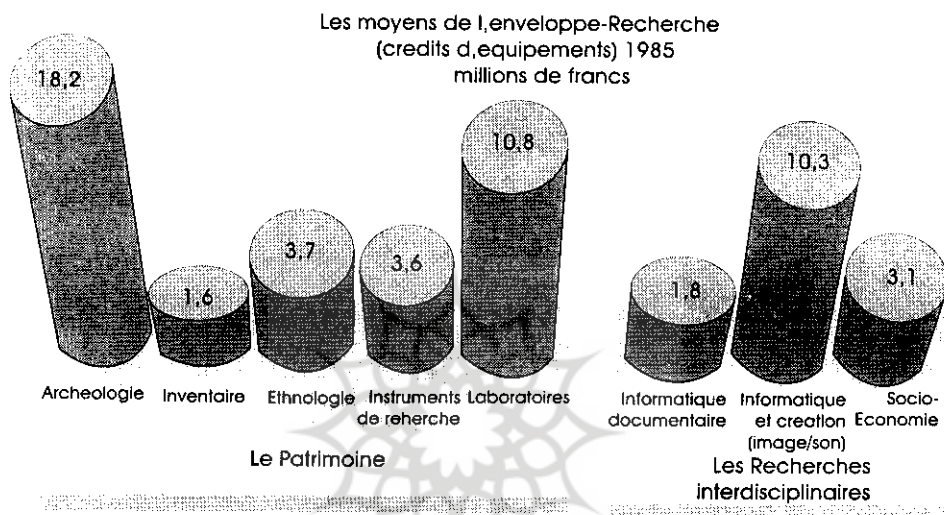
151/000/-	//	Catacombes
142/000/-	//	Petit Palais
140/000/-	//	Panthéon
137/000/-	//	Musée des Arts décoratifs
135/000/-	//	Arts africains et océaniens
132/000/-	//	Eglise abbatiale de St.Denis
121/000/-	//	Musée Guimet
109/000/-	//	Musée des Thermes et Hôtel de Cluny
86/000/-	1990	Crypt de Notre - Dame
86/000/-	1989	Musée de l'Aire et de l'Espace
78/000/-	1990	Maison de Victore Hugo
64/000/-	1990	Musée de la mode et du Costume
57/000/-	//	Musée Cognacq -Jay
51/000/-	//	Vincennes (Donjon)
23/000/-	//	Musée Eugène Delacroix
21/000/-	//	Musée des Mounments Francais
21/000/-	//	Maison de Balzac
20/000/-	//	Musée desArts et Traditions populaires
20/000/-	//	Musée Gestave Moreau
17/000/-	//	Musée Bourdelle
14/000/-	//	Pavillon des Arts
11/800/-	//	Gobelins
10/000/-	1989	Musée Cernuschi

6/400/-	//	Chaplle expiatiore
---------	----	--------------------

۲- بهره‌وری : تاریخی - هنری - آموزشی

از دیگر بهره‌وری‌ها می‌توان به بهره‌وری‌های تاریخی - هنری - آموزشی اشاره نمود. چنان که از این لحاظ، تنها سند مطمئن برای مطالعات علمی و عملی نشانه‌ها (Des repères dans L' humanité) یا آثار تاریخ و تمدن بشریت، همین مواریت باقیمانده می‌باشند. لذا امروزه، در فرهنگ بهره‌وری کشورهای پیشرفته، احترام خاصی برای میراث‌های باستانی و تاریخی وجود دارد. این احترام تنها محدود به بناها یا آثار معروفی مثل : کاخ ورسای فرانسه یا اهرام مصر نیست، بلکه در برگیرنده تمامی آثار ناشناخته و کوچک نیز می‌باشند، زیرا کل آنها (کوچک و بزرگ)، تشکیل دهنده تاریخ تمدن بشریت شمرده می‌شود. به همین دلیل تمامی جنبه‌های این مواریت را حفظ می‌نمایند. چرا که حفظ آن برای شناخت تاریخ تمدن، فرهنگ و هنر لازم می‌باشد، چشمه‌ای تمام نشدنی برای پژوهش، تحقیق و اکتشاف می‌باشد (۹). در همین خصوص سایر کشورها ضمن سرمایه‌گذاری‌های مناسب، بهره‌وری‌های خوبی را نیز در ابعاد مختلف داشته‌اند، که برای شناخت کلی این موضوع، دعوت می‌کنم به نمودارهای ۱ و ۲ توجه فرمائید:

نمودار ۱ و ۲ - سرمایه گذاری های انجام شده در سال ۱۹۸۵ توسط فرانسه در زمینه های مختلف بهره برداری از موارث فرهنگی و تاریخی و غیره (۱۰).

برای بیان دیگر ابعاد بهره‌وری تاریخی - هنری - آموزشی از موارث تاریخی و فرهنگی در این قسمت لازم است برایتان نمونه‌هایی، از برخی فعالیت‌های لوور «Louver» پاریس، در زمینه ایجاد دوره‌های آموزشی سطوح عالی، فعالیت‌های هنری ویژه بزرگسالان و نوجوانان ذکر نمایم. در این خصوص باید گفت که علاوه بر مدرسه لوور، موزه لوور نیز جهت بهره‌وری مناسب از موارث فرهنگی و تاریخی، انواع دوره‌های تخصصی نظیر بازدید، کنفرانس و دوره‌های مطالعاتی کوتاه مدت و متعدد برای تمامی شاخه‌های تاریخ، هنر و غیره برنامه‌ریزی نموده و حدود ۳۹ مورد آنها در سطح ملی و فراملی می‌باشد. (۱۱).

در همین راستا میتوان به کارگاه‌ها، آتلیه‌ها و دیگر بهره‌وری‌های علمی و آموزشی

برای بزرگسالان و بچه‌ها نیز اشاره نمود (۱۲).

۳- دیگر بهره‌وری‌ها

باید اعلام نمود که بهره‌وری‌ها از آثار باستانی و موارث فرهنگی فوق العاده گسترده، وسیع و نامحدود است، چرا که میراث فرهنگی بعنوان حافظه مغز انسان «Patrimoine et Memoire» محسوب می‌شود (۱۳).

به همین خاطر بیان و شمارش بهره‌وری‌های این «حافظه» بشمار است و مجامع علمی مختلف، که در این زمینه تحقیق نموده و کار می‌نمایند تشریح و بیان علمی این موضوع را آسان نمی‌دانند (۱۴).

لکن از دیگر بهره‌وری‌های این موارث، میتوان به بهره‌وری‌های کاربردی - زیست محیطی - حفاظتی و اقتصادی آنها نیز اشاره نمود.

از لحاظ استفاده کاربردی موارث تاریخی، یکی از بهترین حرکت‌های بهره‌وری را سایر کشورها در این خصوص داشته‌اند. به گونه‌ای که با عملکرد بخشی به ابنیه و آثار تاریخی ضمن حفظ ارزش‌های فرهنگی و هنری، آنها را در بطن زندگی روزانه خود و جامعه قرار داده‌اند و با توجه به تناسب کاری و کالبدی این آثار به آنها عملکرد حکومتی - فرهنگی - آموزشی - مسکونی - اداری - تجاری - خدماتی - هنری - رفاهی - توریستی - درمانی - بهداشتی و حتی نظامی و غیره داده‌اند. به گونه‌ای که بر عکس برداشت‌های منفی که در این زمینه در جوامعی، مانند ایران، برای کاربرد و استفاده این موارث وجود دارد در کشورهای پیشرفته استفاده و بهره‌وری از این آثار باستانی و میراث‌های فرهنگی جزء افتخارات اقشار و اصناف مختلف آن کشورها در سطوح دولتی، خصوصی و مردمی به حساب می‌آید، به طوری که تقریباً از اکثریت آثار تاریخی به طور کامل بهره‌برداری می‌نمایند.

از لحاظ زیست محیطی، حفاظت از محیط زیست، فضای سبز، نگاهداری از

گونه‌های مختلف جانداران، گیاهان، مناظر و سواحل، جزایر، صخره‌ها و کوه‌ها، آبشارها، چشمه‌ها و غیره با توجه به مشکلات ناشی از صنعتی شدن جوامع با آلودگی‌های مختلف، انسان امروزی را شدیداً گرفتار نموده است و شاید در این خصوص قدری عجیب به نظر آید که بدانیم چگونه از این موارث طبیعی بهره‌وری می‌شود. و حتی اکثر آنها جزء لیست میراث‌های جهانی نیز ثبت گردیده‌اند. در این رابطه نمونه‌های بسیاری را می‌توان بیان نمود:

- Le parc national de Virunga au Zaïre.
- La région de la Manche en Espagne.
- Au Royaume - Uni, Le National Trust a Classé des falaises, des rochers et des Caps.
- En France, le mont Blanc c'est classé et le Conservatoire du littoral acheteé chaque année des hectares de terrains en bord de mer pour les préserver.
- Le parc National d'Uluru kata Tjuta en Australie figure sur la liste du patrimoine mondial de L'NUESCO.
- Une Cascade d'un kilometre de haut, ca existe ..., dans le parc national de Canaima au Venezuela, près des Frontières du Brésil et du Guyana. Ce parc fait partie du patrimoine mondial.
- Aussi trois cascades figurent sur la liste du patrimoine mondial, victoria falls: 1708m de largeur et 99m d' hauteur (Zimbabwe/Zambie), Iguacu: 1200m de largeur et 72m de hauteur (Argentine / Bresil) et Canaima 1002 m de hauteur (Venezuela). Quant aux Celebres chutes du Niagara, elles sont larges (675m), mais pas très hautes (54m)] (15).

از دیگر بهره‌وری‌ها، بهره‌وری اقتصادی سایر کشورها از آثار باستانی و موارث فرهنگی میباشد، به ترتیبی که فقط کافی است به تحقیقات انجام شده و آمارهای موجود در جدول A, B, C در این زمینه توجه نماییم.

جدول ((A)) - لیست آمار بهره‌وری از برخی آثار باستانی و موارث فرهنگی با مالکیت دولتی و خصوصی در استانهای مختلف کشور فرانسه [در آمار فقط تعداد افرادی که هزینه ورودی را پرداخت کرده‌اند منظور شده است و بازدیدهای رایگان به آمار اضافه نگریده است. (۱۶)]		
تعداد افراد استفاده کننده	سال استفاده شده	نام آثار و موارث فرهنگی و تاریخی
772/000/-	1990	Mont - st - Michel
727/000/-	1990	Arc de Troimphe
680/000/-	//	Chambord
640/000/-	//	Set - Chapelle
529/000/-	//	Haut - Koenigsbourg
403/000/-	//	Notre - Dame
393/000/-	//	Azay - le - Rideau
239/000/-	//	Carcassonne
219/000/-	//	Conciergerie
195/000/-	//	Pantheon
169/000/-	//	Angers
130/000/-	//	Fontevrault
107/000/-	//	Aigues - Mortes
3/417/000/-	1990	Louvre
2/325/000/-	//	Versailles
288/000/-	//	Château de Fontainebleau
105/000/-	//	Pau
71/000/-	//	Malmaison, Bois - Préau
64/000/-	//	Compiègne
52/000/-	//	St - Germain en Laye
950/000/-	1991	Chenonceaux (I. - et - L.)
400/000/-	//	Amboise (I. - et - L.)
351/000/-	//	Villandry (I. - et - L.)
329/300/-	//	Thoiry (Yvelines)
280/000/-	//	Vaux - le - Vl comte (S. - et - M)
255/000/-	//	Le Clos - Lucé (I. - et - L)
125/000/-	//	Ussé (I. - et - L.)

آثاری که زیر نظر میراث فرهنگی دولت فرانسه می باشد.

قصرهای ملی موزه‌ها را در آن مستقر نموده اند.

125/000/-	//	Fontenay (côte - d'or)
122/000/-	//	Breteil (Yvelines)
106/000/-	//	Valencay (Indre)
86/000/-	//	Josselin (Morbihan)
80/000/-	//	Font froide (Aude)
72/5000/-	//	Beynanc (Dord.)
67/300/-	//	La Ferté - St - Aubin (Loiret)
72/500/-	//	Hautefort (Dord.)
60/100/-	//	Cormatin (S. - et - L.)
55/500/-	//	La Roche Courbon (Ch. - M.)
48/000/-	//	Courson (Essonne)
42/400/-	//	Anet (E. - et - L.)
40/600/-	//	Gourdon (A. - M.)
38/000/-	//	St - Fargeau (Yonne)
38/000/-	//	Roquetaillade (Gironde)
37/500/-	//	Maintenon (E. - et - L.)
36/000/-	//	Rosanbo (C. - d'A.)
35/000/-	//	Montneuil Bellay (M. et - L.)
34/000/-	//	Ancy - le - Franc (Yonne)

جدول ((B)) - آمار مبلغ ، اجاره بنای تاریخی برای یک روز به فرائک فرانسه
در سال ۱۹۹۱ (۱۷)

مبلغ اجاره در یک روز به فرائک فرانسه	تاریخ ماههای قابل اجاره (برای برخی بناها)	اسم بنای تاریخی
220/000/ - FF	Du 1-6 au 15-10	Orangerie de Versailles
16/000/ - à 29/000/- FF	Toute l'annee	Château de Maisons - Laffitte
50/000/ - FF	//	Conciergire-Palais-St-Louis
5/200/ - FF	//	Sainte - Chapelle à Paris (فقط برای کنسرت‌های کلاسیک)
9/500/ - FF	//	Hôtel de Sully, Orangerie
10/000/ - à 20/000/ - FF	//	Parc de St - Cloud
8/000/ - FF	//	Domaine de Fontainebleau, Cour d' Henri IV
4/200/ - FF	//	Parc
3/500/ - FF	//	Château de Vincennes, Chapelle Royale
10/000/ - à 16/000/ - FF	//	Chambord
2/700/ - à 5/000/ - FF	//	Ch.De Châteauneuf-en Auxois

جدول ((C)) - آمار بازدید کنندگان در کشور انگلستان از موارث طبیعی، تاریخی و فرهنگی (۱۸)

تعداد افراد بازدید کننده	سال	اسم آثار طبیعی، تاریخی و فرهنگی	
1/130/000/-	1990	uthie Park(Jardin d'hiver, Aberdeen)	میراث های طبیعی
1/063/000/-	1989	Tropical (Leeds)	
1/000/000/-	//	Stapley Water Gardens	
1/000/000	//	Hampton	
988/000/-	//	Kew Gardens (Londres)	
766/000/-	//	Royal Botanic Garden (Edimbourg)	
630/000/-	//	Wilsey Garden	
6/000/000/-	1990	Albert Dock (Liverpool)	میراث های تاریخی
2/250/000/-	1980	Abbaye de Westminster	
2/250/000/-	//	Cathedral d'York	
2/250/000/-	//	de Canterbury	
1/924/000/-	//	Tour de Londres	
1/500/000/-	//	Cathedral St - Paul (Londres)	
1/300/000/-	//	Tour de Blakpool	
924/000/-	//	Château d'Edimbourg	
827/000/-	//	Bath	
683/000/-	//	Château de Warwick	
627/000/-	//	Château de Windsor	
675/000/-	//	Stonehenge	
502/000/-	//	Palais de Hampton court	
498/000/-	//	Château de Leeds	
493/000/-	//	Beaulieu	
428/000/-	//	Tower Bridge	

5/061/000/-	1989	British Museum
4/280/060/-	//	National Gallery
1/249/000/-	1989	Madame Tussaud
1/816/000/-	//	Tate Gallery
1/572/000/-	//	d'Hist. Naturelle (British Museum)
1/328/000/-	//	Musée des Sciences
1/066/000/-	//	Victoria and Albert
893/000/-	//	Musée d'Art (Glasgow)
808/000/-	//	Royal Academy
4/221/000/-	//	Strathclyde
1/300/000/-	//	Bradgate
1/250/000	//	Sanwell Valley
100/000/-	//	Clent Hills
100/000/-	//	Clumber
600/500/-	//	Plage de Blackpool
300/500/-	//	Palace de Brighton
200/500/-	//	Plage de Great Yarmouth
200/200/-	//	Eastbourne
1/968/000/-	//	Tours d'Alton
1/116/000/-	//	Londres (parcs,zoo)
899/000/-	//	Windsor safari //
880/000/-	//	Cheater //
680/000/-	//	Blackpool(centre céanogrocphique)
566/000/-	//	Whipsnade (parc animallier)
1/410/000/-	//	Le Monde d'Aventures de cherssington
1/300/000/-	1989	Parc de Thorpe (Surrey)

موزه ها و گالریها

در این گفتار مختصر بهره وری از موارث مختلف مشاهده نمودیم که چطور میراث‌ها بخوبی زنده هستند... آنها ارتباط بین گذشته، حال و آینده را وصل می‌نمایند و همچنان به بشریت علاوه بر خدمات علمی، فرهنگی، آموزشی و هنری سود و منافع اقتصادی نیز می‌رسانند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

اگر بهره‌وری یا Productivity را چنین تعریف نمائیم که «نسبت خروجی با ارزش به ورودی؛ که این به معنای کارآیی و اثر بخشی استفاده از منابع - کارکنان، مواد، دستگاه‌ها، تسهیلات و سرمایه - برای تولید خروجی با ارزش است. کارآیی، اثر بخشی و ارزش عامل‌های کلیدی مرتبط با بهره‌وری هستند. ممکن است کاری با کارآیی انجام شود، اما کم ارزش یا بی ارزش باشد، برعکس، کار می‌تواند با ارزش باشد، ولی در مجموع ناکارا.

سطح بهینه بهره‌وری آنگاه به دست می‌آید که مهارت‌های انسانی و دیگر منابع سازمان با هم بخوانند، چنان که به بهترین وجه، مکمل یکدیگر باشند» (۱۹).

با این تعریف و مباحث انجام شده، بخوبی، مشکلات حرکت بهره‌وری کشورمان در زمینه علوم باستانی و موارث فرهنگی، در مقایسه با سایرین مشخص می‌شود. در حالی که سایر کشورها این موازنه «مهارت‌های انسانی و دیگر منابع سازمان» که ارتباط متولیان میراث و مردم باشد بخوبی بر اثر کار فرهنگی و بسیج امکانات لازم فراهم نموده‌اند و در نهایت خروجی با ارزش افزوده را از آن همه ورودی که پیشینیان با هزاران زحمت هزینه کرده و به ارث گذشته‌اند می‌برند. در حالی که با کمال تاسف ما امکانات سرزدن به همه آن موارث را نداریم، چه رسد به بهره‌وری! چنانکه مسئول مربوطه سازمان میراث فرهنگی کشورمان در این خصوص مشکلات را بر شمرده و می‌گوید: «ما حداقل یک میلیون بنای تاریخی در کشور داریم که از این یک میلیون چیزی حدود ۱۵۰۰ بنا ثبت شده که نزدیک به یک هزارم کل بناهای موجود است و در طول سال ۷۶ امکانات ما فقط اجازه سرزدن به ۸۳۷ بنا را داده است و مابقی در حال خراب شدن است و ردپاهای این حافظه تاریخی را از بین می‌برند و همین نوعی نسیان است، در واقع ناآگاهی نسبت به ارزش و اهمیت این حافظه و میراث فرهنگی مهم‌ترین عامل تخریب آن است، می‌گویند فلان بنا به طور مثال در طرح واقع شده است (۲۰)، انگار که این بنای تاریخی در حال رد شدن بوده و مثلاً جلوی پایش را نگاه نکرده و در طرح افتاده است، فکر نمی‌کنند که این بنا مقدم بر طرح است و این طرح بوده که آمده و اجرا شده است...» (۲۱).

بنابراین حرکت بهره‌وری در زمینه باستان‌شناسی، علوم باستانی و آثار و موارث هنری، فرهنگی یا تاریخی در ایران بسیار ناچیز بوده است باید تلاش شود با همکاری اساتید، مراکز تحقیقاتی دانشگاه‌ها (خصوصاً گروه‌های تاریخ، باستان‌شناسی، هنر، معماری و پژوهش‌کننده هنر و علوم باستانی) و دیگر سازمان‌های مربوط به طور واقعی این وضعیت تغییر یابد. چرا که بهره‌وری از موارث، معادل اینست که آن کشور کمتر مصرف و بیشتر تولید کند، یعنی ورودی‌های کمتری را دریافت کند و خروجی و بازدهی بیشتری داشته باشد، ارزش افزوده افزون‌تری را پدید آورد و آثار، برکات، زحمات و خدمات بهتری را ارائه دهد، چیزی که سایر کشورها با حرکت بهره‌وری در این زمینه‌ها یعنی نظم و ترتیب، هدف مندی و برنامه‌ریزی، جلوگیری از اسراف و اتلاف، سختکوشی و وجدان کار به مقصد رسیده‌اند و درآمد ۱۲۸ میلیارد دلاری را در سال‌های گذشته نصیب جامعه خود نموده‌اند. انشا... که ما هم با اجرای برنامه‌های صحیح موفق به انجام این بهره‌وری دارای ارزش افزوده بشویم.

منابع و توضیحات

شرکت هیوز (۱۳۷۷)، بهره‌وری سازمانها و واحدهای تحقیقاتی، ترجمه: بوشهری، علیرضا و ملکی فر، عقیل، تهران، انتشارات و مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، ص الف.

پیشین ص الف،

از طریق اینترنت به بحث کارشناسی گردشگری ایران، که توسط فرانسه «RFI»، در ماه مارس ۲۰۰۰ میلادی برگزار گردید مراجعه شود.

نگاه کنید به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران در پاریس (۱۳۷۶)، روزنامه

اطلاعات (اطلاعات ضمیمه)، شماره ۲۱۱۲۷، ص ۶.

در خصوص ریشه واژه میراث یا «Patrimoine» باید گفت که از کلمه

«Patrimonium» لاتین آمده است که بمعنی «Héritage du père» میراث پدری می

باشد.

صفاران، الیاس (۱۳۷۷)، جزوه درسی حفاظت و مرمت، دانشگاه تربیت مدرس، تهران،

ص ۱۰.

نگاه کنید به :

Desmoulin Christine (1997), **Regards sur le patrimoine**, Ed. du Sorbier et UNESCO, France, P.4.

نگاه کنید به:

Dominique fremy et Michele (1993), «**Quid**», Ed. Robert Laffont, Paris,P4.

نگاه کنید به:

Desmoulin, Christine, Id., P.6.

نگاه کنید به:

SAFFARAN, Elyas (1996) **Recherches sur L'Tran et. La Grece anciens...** . Université de Limoges, France, Tome II, P. 497.

نگاه کنید به:

Les dépliants de programmes d'activités:

(cycles approfondis, activités pour adultes et activités pour enfants).

Musée du Louvre. Jan. – Mar 2000s pour enfats). Musee du Louvre.

Jan. – Mar 2000.

در این خصوص نگاه کنید به:

Nora, Pierre (1987) **Patrimoine et Mémoire** (Actes colloques de la Direction du patrimoine – patrimoine et société contemporaine), Ed.

M.C.C, Cité des Sciences et de L, Industrie de Paris – La villette, Oct.
1987, P.13.

نگاه کنید به مجموعه مقالات تحت عنوان:

LEFEBVRE Alain (1992), **Patrimoines en debat** (1992), **Construction de Mémoire et Valorisation du Symbolique**, Les Papiers (No9),
Ed.P.U.M, Université du Toulouse.

نگاه کنید:

Desmoulin Christine, Id., P.12 et P.81.

نگاه کنید:

Dominique Fremy et Michele, Id., P,1384 et 1544.

شرکت هیوز: پیشین، ص ۵.

در خصوص راه حل تکنیکی رفع این گونه مشکلات، نگارنده در دروس کلاسهای
دکتری رشته باستان شناسی دانشگاه تربیت مدرس طرحها و شیوه های مناسب را ارائه
نموده ام که با بکارگیری آن ۹۰ درصد این تپ مسائل از بین می رود.

بهشتی، محمد (۱۳۷۷)، میراث گراندقدر تاریخی را از فراموشی برهانیم [معاون وزیر و
سرپرست سازمان میراث فرهنگی در گفت و گو با گروه آینه]، روزنامه ایران، سال چهارم -
شماره ۱۰۸۶، ۱۳ آبان ماه ۷۷، ص ۹. *پرتال جامع علوم انسانی*